

Bemærkninger til lovforslaget

Indledning

I folketingsåret 1982-83 fremsatte socialistisk folkeparti forslag til folketingsbeslutning om en generel omgåelsesklausul i skattelovgivningen (beslutningsforslag nr. B 2, jfr. bilag 1). Se Folketings-tidende 1982-83, forhandlingerne sp. 107 og 932.

I beretning fra skatte- og afgiftsudvalget (jfr. bilag 2) tilkendegav socialdemokratiet, det radikale venstre, socialistisk folkeparti og venstresocialisterne, at det ville være ønskeligt, om der blev indført en generel omgåelsesklausul i skattelovgivningen.

Da skatteministeren ikke har efterkommet flertallets opfordring efter mere end 1½ års forløb, fremsætter socialistisk folkeparti hermed et konkret lovforslag om en generel omgåelsesklausul.

Formålet

Hensigten med lovforslaget er at give skattemyndighederne og domstolene *udtrykkelig* hjemmel til at gribe ind over for dispositioner, som indebærer en omgåelse af skattelovgivningen.

Den nuværende retstilstand

I dag findes der ingen lovfæstet omgåelsesklausul, og i den skatteretlige litteratur er der enighed om, at der ikke eksisterer en domstolsskabt omgåelsesdoktrin. At en skattepligtig foretager en disposition alene i den hensigt at opnå en skattebesparelse, er efter den nugældende retstilstand ikke tilstrækkeligt til at tilsidesætte dispositionen i skattemæssig henseende. Efter den herskende opfattelse antages det, at der ud over omgåelseselementet må foreligge andre forhold, for at dispositionen skattemæssigt kan tilsidesættes. Se herom bl.a. lektor Aage Michelsen i Skattepolitisk Oversigt 1984, s. 97.

Hidtil har domstolene i et vist begrænset omfang tilsidesat dispositioner ved behandlingen af sager om skatteansættelser. Begrundelserne for disse afgørelser har imidlertid ofte været ret uklare, idet hjemmelen til at tilsidesætte en disposition er søgt i en fortolkning af en eller flere skatteregler i overensstemmelse med de almindelige principper

for lovfortolkning. Imidlertid er lovfortolkning et noget usikkert grundlag at basere en afgørelse på, idet der ikke i dansk ret findes entydige og klare fortolkningsprincipper. Nyere retsteoretiske undersøgelser (Preben Stuer Lauridsen: Retslæren (1977), s. 275-323) viser, at domstolenes lovfortolkning er relativt fri og ubunden og i hvert fald ikke følger entydige principper. Det kan derfor være særdeles vanskeligt ud af en højesteretsdom at uddrage en generel lære på forskellige områder. Da retsfastsættelsen på skatteområdet som på andre områder sker på grundlag af domstolsafgørelser i konkrete sager, og da disse afgørelser i visse tilfælde ved lovfortolkning kommer til det resultat, at en disposition ikke kan opnå en påtænkt skattemæssigt gunstig virkning, er det endog særdeles vanskeligt at fastlægge disse domstolsafgørelses præjudikatværdi. Dette medfører en ikke uvæsentlig usikkerhed i retsanvendelsen på skatteområdet.

For blot at undgå mere eller mindre heldige omskrivninger af begrundelserne for afgørelserne med begreber som lovfortolkning o.lign. er der brug for en lovfæstet regel om, at omgåelse af skattereglerne er uacceptabelt, og at dispositioner, som foretages med det sigte at omgå skattereglerne, ikke kan lægges til grund ved skatteansættelsen og dermed ikke give den skattepligtige den påtænkte gunstige skattemæssige stilling.

Retssikkerheden på skatteområdet

En omgåelsesklausul er indlysende nødvendig for at skabe blot nogenlunde retssikkerhed på skatteområdet.

Visse antalsmæssigt begrænsede, men indflydelsesmæssigt store befolkningsgruppers ihærdige – og alt for ofte vellykkede – forsøg på at skaffe sig skatterabat i den store målestok har afgørende været medvirkende til at undergrave retssikkerheden på skatteområdet. De velhavendes skattebesparelser er blot blevet væltet over på andre befolkningsgrupper – typisk befolkningsgrupper med små eller jævne indkomster og uden muligheder for at foretage skattefiduser.